

AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

FERDİNAND-HODLER SOKAĞI KATİLİ İLE BULUŞMA

Antoine HARARI

Blog No: 56
26.12.2016

L'Hebdo, 15 Aralık 2016^[1]

9 Haziran 1981, Cenevre. Helvetique Bulvarıyla Ferdinand-Hodler Sokağının köşesinde bir silah sesi duyuldu. Ardından iki el daha. Başından, kalbinden ve omzundan vurulan bir adam yere düştü. Biraz uzakta bir taksiden duman çıkıyordu, bir merminin isabet ettiği motoru parçalanmıştı. Panik havası hakimdi. Türk Başkonsolosluğu Sekreteri Mehmet Savaş Yergüz 21 yaşındaki Mardiros Jamkochyan tarafından katledilmişti. Aylardır hazırlığı yapılan bu görevin amacı İsviçre'deki Türk istihbaratının sözde liderini ortadan kaldırmaktı.

Saldırının faili yirmiden fazla kişinin olaya şahit olduğunu biliyordu, derhal Ferdinand-Hodler Sokağındaki bir binaya daldı, kazağını değiştirdi ve kullanmadığı el bombaları ve silahını orada bırakarak dışarı çıktı. Saint-Antoine geçidine doğru hızla yürümeye başladı. Adalet Sarayı'na doğru ilerlerken köşedeki büfeden bir paket sigara aldı. Hata yapmıştı, yoldan geçenlerden birisi onu tanımış ve polise haber vermişti. Polisler Mardiros'u yere yatırdı. Ağzından bildiği tek Fransızca cümle çıktı: "Kağıtlarım yok". Tutuklandı.

Erivan, 2016 sonbaharı. Ermeni başkentinde dükkanların bulunduğu sokaklardan birisi üzerinde bulunan küçük sıcak bir bistro "Cafe de Paris"de bir masada Mardiros Jamkochyan işlediği cinayeti bize detaylarıyla anlatıyor. Beyazlamış saçlarına ve göbeklenen vücuduna rağmen 60 yaşını aşmış bu adam hala dinçliğini muhafaza ediyor. En ufak bir pişmanlık dahi duymadan işlediği cinayeti sanki dünmüş gibi anlatıyor. "6 gündür Jardin Anglais'de (Cenevre Merkezinde bulunan bir park) yatıyordum. Cenevre'deki Türk Konsolosunu (Savaş Yergüz'ü kastediyor) takip ediyordum. Uygun anı bekledim ve harekete geçtim."

Doğum yeri olan Beyrut'ta eğitim gören Mardiros, Ermenistan'ın Kurtuluşu İçin Gizli Ermeni Ordusu-ASALA üyesi. Silah kullanmayı Lübnan iç savaşında yaşadığı Ermeni mahallesini korurken öğrenmiş. Cenevre'deki görevine gönderilmeden evvel, 17 yaşından itibaren Güney Lübnan'daki eğitim kamplarına katılmış. O dönemde ASALA Ermeni soykırımının duyurulması ve tanınmasını sağlamak amacıyla uluslararası kamuoyunu uyandırmaya yönelik eylemleriyle biliniyordu. Çalışma yöntemleri basitti.

Örgüt gerçekleştirdiği bombalı saldırılarla Avrupa'nın hemen hemen her yerindeki Türk çıkarlarını hedef alıyordu.

9 Haziran Grubunun Oluşturulması

ASALA, tutuklanan Mardiros Jamkochyan'ın serbest bırakılması için İsviçre'de kötü bir üne sahip 9 Haziran Grubunu kurdu. Söz konusu grup 1981 yılının 19-22 Temmuz tarihleri arasında İsviçre'de 4 bombalı saldırı gerçekleştirdi. Zürih Havaalanında ve Bern'deki Federal Parlamento Binası önünde gerçekleştirilen ilk iki saldırıda can kaybı yaşanmasa da, Lozan'daki bir mağazanın (Uniprix) kadın reyonunda patlatılan bir bomba 26 kişinin yaralanmasına sebep oldu Cenevre Cornavin Garındaki bir emanet dolabına bırakılan bombanın patlaması ise sonucu en ağır olandı: 1 ölü, 4 yaralı.

Baskı altındaki İsviçre işin peşim bırakmadı ve Mardiros'u Aralık 1981 'de 15 yıl ağır hapis cezasına çarptırdı. Los Angeles'ta İsviçre Bankası SBS'e yönelik gerçekleşen bir başka saldırı sonrasında, 1982 yılından itibaren durum sakinleşti ve ASALA tek taraflı olarak silah bıraktığını Beyrut'tan ilan etti. Yıllar sonra bugün, Mardiros bu saldırılara karşı olduğunu ifade ediyor. "Kör şiddeti her zaman kınadım. Niçin hapisanede olduğumu biliyordum ve hiçbir zaman bunu sorun olarak görmedim. Yaptıklarımın gurur duyuyorum."

Mardiros Jamkochyan, 2,5 yılı Cenevre'de geçen 15 yıllık mahpus dönemine dair ilginç biçimde iyi hatıralara sahip. Hapishanede Fransızca öğrenmiş ve federal diploma almış. "Uyumakta hiç güçlük çekmiyordum. Doktorlar benim deli olduğumu ya da uyuşturucu kullandığımı düşünüyorlardı, bana hapishanedeki herkesin kullandığı yatıştırıcı ilaçlardan vermek istiyorlardı, oysa benim bunlara ihtiyacım yoktu. Benim uyku ilacım akşamları yarım kâse yoğurttan ibaretti." diyor kahkaha atarak. 12 yılın sonunda örnek mahkûm olarak şartlı tahliye edildi. İki yıl yarı özgür olarak Cenevre'de kaldıktan sonra Ermenistan'a dönmek istedi. Ancak dönüşünü temin edecek seyahat belgeleri yoktu ve SSCB dağılmak üzereydi.

Kahraman gibi karşılandı

Kendisinden biran evvel kurtulmak isteyen İsviçre seyahat belgesi olmadığı için ülkesine gönderemiyordu. Mardiros, kulağa hoş gelen bozuk aksanıyla "Onlara dedim ki: Gerçekten benim burada kalmamı mı istiyorsunuz? Bir hafta sonra, evime dönebilmem için bir ay geçerli bir pasaport verdiler bana. Bu pasaportu hala saklarım" diyor alaycı bir tavırla. Ülkesine döndüğünde, kahraman gibi karşılandı. Azerbaycan ile Dağlık Karabağ yüzünden yaşanan savaş tüm şiddetiyle sürüyordu, derhal cepheye yollandı.

Dönemin komutanlarından Vazgen Sargisian'ın çok yakınında onun yükselişine tanıklık etti. Önce Dağlık Karabağ'da savunma ve askeri operasyonlardan sorumlu bakanlığa terfi eden Sargisian, 1995 yılında başbakan oldu. Mardiros Jamkochyan, 1997'ye kadar Sargisian'ın yakın korumalığını üstlendi.

1997 yılında 4 yıllık bir süre için ABD'ye sürgüne gönderildi. Bu konuyu açmaya çalıştığımızda canı sıkıldı ve daha fazla bilgi vermek istemedi. Yeniden Ermenistan'a döndü. 2000'li yılların başında, mayın temizleme uzmanı oldu ve itibarını tekrar kazanmak için adını değiştirdi. Mardiros Martiros'a, Jamkochyan ise Zamkochyan'a dönüştü.

Tekrar itibar sahibi olan Jamkochyan BMnin mayınların temizlenmesine ilişkin uluslararası konferansları vesilesiyle sık sık İsviçre'ye geliyor. Zamanının geri kalanını Ermeni sınırında mayın taraması yapmakla ve hiçbir zaman bitmeyen savaştaki (Dağlık Karabağ) birliklere nutuk atmakla geçiriyor. Bununla birlikte, yıllar geçse de Mardiros tarihi düşmanı Türkiye'ye olan bakışını hiç değiştirmemiş: "Her zaman bir ASALA üyesi olarak kalacağım, Türkler benden korkuyorlar, bunda da haklılar." Buğulanmış gözlüğünü çıkarıp bize doğru eğilerek "Siz Avrupalılar, hiç bir şey anlamıyorsunuz. Türkler er ya da geç sizin ülkelerinizi işgal etmeyi deneyecekler. Sonra ağlamak için çok geç olacak" diyor.

[1] **AVİM'in Notu**

M. Jamkochyan ile yapılan bu söyleşide adigeçenin öldürdüğü Mehmet Savaş Yergüz bir kez İsviçredeki Türk istihbaratının tahmin edilen lideri, bir kez de Türk Konsolosu olarak nitelendirilmektedir.

Tarihçi Bilal N Şimşirin Şehit Diplomatlarımız kitabına göre (Bilgi Yayınevi, Ankara, 2000) M. Savaş YergüzTC Cenevre Başkonsolosluğunda sözleşmeli sekreterdi ve diplomat sıfatı yoktu. Başkonsolos ise Münir Kekevi idi. (Sf. 411)

Jamkochyan 12 Haziran 1981 tarihinde İsviçrede Sorgu Hakimi Rogers Dussaixe verdiği ifadede, Yeryüzün önemli bir insan olduğunu düşündüğünü söylemiştir. (Sf. 116). Daha sonra da ASALA tarafından kendisine verilen görevin Türkiye Konsolosluğunun bir görevlisini vurmak olduğunu ifade etmiştir. (sf. 119)

Kısaca Jamkochyan, Mehmet Savaş Yergüzü kim olduğunu bilmeden, sadece Türk olduğu için katletmiştir.

About the author:

To cite this article: Antoine HARARI. 2024. "FERDİNAND-HODLER SOKAĞI KATİLİ İLE BULUŞMA ." Center For Eurasian Studies (AVİM), Blog No.2016 / 56. December 26. Accessed July 17, 2024. <https://avim.org.tr/public/Blog/FERDINAND-HODLER-SOKAGI-KATILI-ILE-BULUSMA>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2024 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır

